

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการ
บริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ
ศึกษาความพึงพอใจของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการบริหารงานของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
ครั้งนี้ได้แก่ ครูในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จำนวน 208 คน และกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จำนวน 315 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูและคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การ
บริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ทำการวิเคราะห์ข้อมูลใช้
สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำเสนอผลการวิเคราะห์โดย
ตารางประกอบคำบรรยาย สรุปผลการศึกษาดังนี้

ครูที่ตอบแบบ สอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีระยะเวลาใน
การปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ระหว่าง 1-5 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีระยะเวลาในการปฏิบัติ
หน้าที่ในสถานศึกษา ระหว่าง 1-5 ปี การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ความพึงพอใจของครูและ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 งาน
ผลการวิจัย พบว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจที่สอดคล้องกันว่า
ความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
ด้านการบริหารงานวิชาการ ครูมีความพึงพอใจ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การส่งเสริมและ
พัฒนาแหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจ การพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การส่งเสริมและพัฒนาแหล่ง
เรียนรู้ ด้านการบริหารงานบุคคล ครูมีความพึงพอใจ การเลื่อนขั้นเงินเดือนบุคลากรครู การ
ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรครู การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น

พื้นฐาน มีความพึงพอใจ การส่งเสริมพัฒนาบุคลากรครู การส่งเสริมบุคลากรครูที่ปฏิบัติงานให้อยู่ในระเบียบวินัย เพื่อเป็นแบบอย่างแก่เพื่อนร่วมงาน การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว การบริหารงานงบประมาณ ครูมีความพึงพอใจ การจัดทำระบบการควบคุมตรวจสอบการเงินบัญชีของโรงเรียน การจัดทำแผนงานการจัดหาวัสดุ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจ การตรวจสอบ ติดตาม ผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การจัดทำแผนงานการจัดหาวัสดุ การบริหารงานทั่วไป ครูมีความพึงพอใจ ด้านการบริหารงานประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจ ด้านการบริหารงานประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น ด้านการบริหารงานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา

ปัญหา ด้านการบริหารงานวิชาการ การขาดสื่อ อุปกรณ์ทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารขาดการนิเทศ ขาดความรู้ความเข้าใจ ในหลักสูตรและการเรียนการสอน ครูยังสอนแบบเดิม ๆ ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคล ขาดแคลนบุคลากรครู ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน ครูต้องปฏิบัติหน้าที่หลายหน้าที่ การมอบหมายหน้าที่ให้ครูไม่เหมาะสมกับงาน ขาดการกระจายงานความรับผิดชอบกับครูทุก ๆ คน ได้รับผิดชอบ ครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านการบริหารงบประมาณ งบประมาณ ที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอและล่าช้า มีระบบขั้นตอนมาก ผู้บริหารสถานศึกษาใช้จ่ายเงินไม่เป็นระบบ การจัดสรรงบประมาณสถานศึกษาไม่ครอบคลุม ขาดการชี้แจงในเรื่องของการบริหารงบประมาณ ปัญหาด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้ศึกษาสภาพปัญหาของสถานศึกษาอย่างแท้จริง ขาดการประสานงาน การบริหารงานไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของสถานศึกษาอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา มีดังนี้ การจัดสรรงบประมาณในการจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ การนิเทศติดตาม การจัดการเรียนการสอน การสรรหาบุคลากรให้ตรงตามความต้องการของสถานศึกษาและเหมาะสมกับงาน การให้มีส่วนร่วมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มากขึ้น การบริหารงบประมาณอย่างเป็นระบบ และการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาสถานศึกษาให้มั่นคงยั่งยืนต่อไป

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จากการศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของครู โดยภาพรวมพบว่าในด้านเพศ ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ระหว่าง 1-5 ปี เนื่องจากปัจจุบันสภาพของครูในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 มีการสับเปลี่ยนโยกย้ายอยู่ตลอดเวลาและมีการบรรจุครูใหม่อย่างต่อเนื่อง สำหรับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41-50 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและมีระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา อยู่ในช่วง 1-5 ปี

จากการศึกษาความพึงพอใจของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป จากการวิจัยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมแล้วพบว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจที่สอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ได้บริหารงานด้านวิชาการอย่างจริงจัง สอดคล้องกับงานวิจัย บุญล้อม ไสภาพรม (2540:63) การศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานอาคารสถานที่มากกว่าการบริหารงานวิชาการ และงานวิจัยของ บรรพ์ ไสแจ่ม (2542:41) การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานด้านอื่นมากกว่างานวิชาการ โดยเฉพาะงานธุรการที่ผู้บริหารถือว่าเป็นงานที่อยู่ในกรอบของกฎหมายและระเบียบ ไม่สามารถยืดหยุ่นได้หรือละเลยการปฏิบัติได้ อีกทั้งสามารถปฏิบัติได้ง่ายผลสำเร็จเป็นรูปธรรม ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและให้ความสนใจกับการบริหารงานวิชาการให้มากขึ้นเพราะ การบริหารงานวิชาการนั้นถือว่ามีสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานของของผู้บริหารสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไข

เพิ่มเติม พ.ศ. 2545) มาตราที่ 22 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มุ่งพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และดังคำกล่าวของ ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543:2) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ มีความสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา

2. การบริหารงานบุคคล พิจารณาโดยภาพรวมแล้ว พบว่า ครูและ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมใจ สุทธิชาติกุล (2533:16) ศึกษาความพึงพอใจของครูต่อผู้บริหารและพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กรมสามัญศึกษาพบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อผู้บริหารและพฤติกรรมการบริหารในระดับปานกลาง ในด้านการพัฒนาบุคลากร การวางแผน การสรรหาและการใช้บุคลากร การให้พ้นจากงาน และการบำรุงขวัญบุคลากรซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ให้ความสำคัญและบริหารงานบุคคลอย่างจริงจัง ซึ่งงานบริหารงาน บุคคลนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารงานบุคคลให้มากยิ่งขึ้น เพราะบุคคลเป็นปัจจัยที่จะทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จมากน้อยเป็นสำคัญ เนื่องจากการบริหารงานในสถานศึกษาจะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกับบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะงานการสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ร่วมงานจะต้องมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารงานของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และการที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญด้านนี้มากก็จะสอดคล้องกับ สุรเสน ทั้งทอง (2536:106) ที่ว่า ถ้าบุคลากรรับการเอาใจใส่ดูแล และควบคุมอย่างเป็นระบบ บุคลากรจะปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถและเหมาะสม งานอื่นๆ จะประสบผลสำเร็จไปด้วย เช่นเดียวกับที่ วิจิตร ศรีสอ้าน และอวยชัย ชะบา (2536:5) กล่าวว่า บุคลากรเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการบริหารเพราะบุคลากรเป็นผู้จัดหาและใช้ทรัพยากรอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็น เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ

3. การบริหารงบประมาณ จากการศึกษา โดยพิจารณาโดยภาพรวมแล้ว พบว่า ความพึงพอใจของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหาร

สถานศึกษายังไม่ได้บริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด กระทรวงศึกษาธิการ(2546:39) ได้กำหนดแนวคิดในการบริหารงบประมาณว่า การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา จะ มุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการ บริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์ จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทาง การศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน และสอดคล้องกับ ธวัชชัย เปรมปรีดิ์ (2542:9) กล่าวว่า การบริหารงบประมาณหรือการเงินของสถานศึกษาจะต้องดำเนินการทุกอย่างให้เป็นไป ตามขั้นตอน โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการเรื่อง 1.) เตรียมหลักฐานการเงินและบัญชีต่าง ๆ ให้พร้อม 2.) การใช้จ่ายเงินปฏิบัติได้ถูกต้องตามระเบียบ กระทรวงการคลังและระเบียบที่เกี่ยวข้อง 3.) การเก็บรักษาเงินและเอกสารที่เกี่ยวข้อง การเงิน ปฏิบัติได้ถูกต้องตามระเบียบ และจะต้องยึดหลักว่า การบริหารงบประมาณนั้น ต้องใช้เพื่อ ประโยชน์ในการเรียนการสอนของนักเรียนอย่างแท้จริง และคิดไว้เสมอว่าประสิทธิภาพของ นักเรียนจะต้องมาเป็นอันดับแรก

4. การบริหารงานทั่วไป จากการศึกษาโดยพิจารณาในภาพรวมแล้วครูและ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาด้าน การบริหารงานทั่วไปในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ได้ให้ ความสำคัญกับงานบริหารทั่วไปอย่างสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะให้ความสำคัญต่อการ บริหารงานทั่วไปให้มากกว่านี้ เนื่องจากว่า กระทรวงศึกษาธิการ(2546:64) กำหนดกรอบแนวคิดว่า การบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่ง พัฒนาสถานศึกษาให้ใช้ วัตรกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัด การศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้น ความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กร ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความพึงพอใจของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยสรุปเป็นภาพรวมแล้ว ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อ จัดหา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนครูให้มีการปรับกระบวนการเรียนการสอนที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนดีขึ้น
4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสรรหาบุคลากรให้ตรงกับ ความต้องการของโรงเรียนจัดบุคลากรให้ตรงกับความรู้ความสามารถ ตามความถนัดและเหมาะสมกับงาน
5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนด้วยวัสดุต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา
6. ควรให้มีการปรับปรุงระบบการบริหารงบประมาณที่มีขั้นตอนมาก ๆ ให้ลดลงเพื่อความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
7. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดให้แผนการบริหารงบประมาณที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานได้
8. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการและการบริหารงบประมาณให้มากยิ่งขึ้น
9. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้มีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสาร และการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สาธารณชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ
10. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่ดี ไม่มีหนี้สิน มีความยุติธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความต้องการหรือพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ครูผู้สอนคาดหวัง เพื่อจะได้ทราบแนวทางหรือพฤติกรรมที่ควรนำมาใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษา

2. ควรมีการศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาต่อพฤติกรรมการทำงานของครูในสถานศึกษาในเชิงคุณภาพโดยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อเป็นแนวทางในการปรับตัวหรือพฤติกรรมการทำงานของครูและผู้บริหาร